

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR SØVÆRN OG SØFART

UDGIVET AF MARINEFORENINGEN.

REDAKTØR: E. W. MARSTON

22. AARGANG 1935.	BLADETS OG HOVEDFORENINGENS KONTOR St. Strandstræde 94, KØBENHAVN K. Telefon Palæ 2886 — Kontortid 1—4.	HÆFTE II FEBRUAR
----------------------	---	---------------------

Skibsfarten ude og hjemme

Fra danske Værfter.

I det forløbne Aar har der været en ret god Fremgang indenfor den danske Skibsbygnings-Industri sammenlignet med de nærmest foregaaende Aar, og af større Skibe paa over 100 Brutto Tons byggedes i Løbet af 1934 ialt 64 000 Br. Tons. Nedenstaaende Tabel viser Produktionen for de sidste fem Aar.

1930	43	156 000
1931	35	125 000
1932	18	45 000
1933	21	25 000
1934	20	64 000

I Fjor byggedes 3 Fragtdampere, 4 Fragtmotorskibe, 1 Frugtdamper, 3 Frugtmotorskibe, 1 Passager- og Frugtdamper, 1 Passager- og Frugtmotorskib, 3 Motortankskibe, 1 Sandpumpe, 1 Automobilfærge, 1 Motortrawler og 1 mindre Motorfartøj.

Enkelte Værfter er ved Aarsskiftet jævnt godt beskæftiget, men der er sidst paa Aaret ikke indløbet saa mange Ordre, at alle Værfterne har nogenlunde normal Beskæftigelse. Det synes nu vanskeligt at opnaa Ordre fra Udlandet paa Grund af den Subventionspolitik, som mange Lande har indført, sidst i Storbritannien.

**
*

Københavns Skipperlav 1634—1934.

I Anledning af det københavnske Skipperlavs Oprettelse for 300 Aar siden har Skipperforeningen udsendt et smukt Jubilæumsskrift redigeret af cand. mag. Hassø efter Materiale indsamlet af afdøde Arkivar H. Roede, og Skriftet er forsynet med udmærkede Tegninger baade af Partier fra Havnen og af moderne og historiske Skibstyper.

I Skriftet berettes om dansk Skibsfart gennem Tiderne i gode og onde Dage, i svundne Tides Medvind og Modvind. Der fortæller om Skipperlavet selv, om gamle Skikke, om Pligter mod Medlemmerne og deres nødstedte Efterladte, om Lavets Interesser for Havneforholdenes Forbedring, hvorfor man naturligvis af og til maatte kæmpe

Jubilæumsskriftet slutter med en interessant Oversigt over Skipperlavets Oldermann og senere Skipperforeningens Formænd gennem alle de 300 Aar.

**
*

Dansk Oplægning i 1934.

I Begyndelsen af Januar i Fjor var oplagt af dansk maskindrevne Skibe ialt 36 paa tilsammen 102 000 Dødvægt Tons, og i Begyndelsen af 2. Kvartal 56 Skibe med 166 000 Tons, og derefter begyndte Oplægningen at aftage, saaledes at der i Begyndelsen af 3. Kvartal var oplagt 22 Skibe med

62 000 Tons, i Begyndelsen af 4. Kvartal 21 Skibe med 46 000 Tons, og ved Aarets Slutning kun Skibe, der vel næppe mere kommer til Søs.

**
*

Danske Søsætninger og Prøveture.

Fra Burmeister og Wain er søsat Motortankskibet „Mosvold“ paa 14 400 Dødvægt Tons, bygget til Norge. Det forsynes med B. og W. Motorer, udviklende 4600 HK.

Fra Helsingør Værft er søsat et Frugtmotorskib, bygget til et norsk Rederi og forsynet med B. og W. Motorer.

Fra samme Værft er søsat Torm's nye Motorskib „Herdis“ paa 2860 Dødvægt Tons, med Isforstærkning og særlig indrettet til Frugtfart med fire Lastrum betjent af otte elektriske Spil. Fremdrivningen sker ved en Burmeister & Wain Motor med 6 Cylindre.

Paa Nakskov Skibsværft er Kølen lagt til Statsbanernes nye Automobilfærge til Helsingør-Helsingborg Overfarten. Den skal være færdig til den 1. Maj og skal tage indtil 28 Automobile.

Rederiet Motortramp har hos Burmeister og Wain bestilt et 7000 Dødvægt Tons Motorskib med 13 Knobs Fart og klar til Aflevering i Slutningen af Aaret.

**
*

Stranding.

Det var sørgeligt, at det gamle danske Skoleskib „Georg Stage“ skulde strande paa Klipperne ved Brooklyn, efter at Ankerkæden var gaaet.

„Joseph Conrad“, som Skibet nu hedder, laa opankret ved Brooklyn, og Nytaarsaften gik Skibets Fører (paa Yacht Certifikat), Forfatter Alan J. Villiers i Land og lod kun seks uerfarne Elever blive om Bord, men ingen Befalingsmand. Mr. Villiers maa være bleven pinligt berørt, da han næste Morgen fandt Skibet liggende paa Land og saa nær, at man næsten kunde springe om Bord. Nu repareres Skibet, og derpaa fortsættes Jordomsejlingen, efter at Føreren er bleven een Erfaring rigere.

**
*

Støvfald.

Langs Afrikas Nordvestkyst er Støvfald en velkendt Begivenhed, og mange, der har sejlet langs Kysten ved, at Sigbarheden kan gaa saa langt ned som til ca. 300 Meter.

Ifølge en tysk Statistik over Meldinger fra Dampere omfattende Perioder fra 1902 til 1933 har Støvfaldet et Maksimum i December, Januar og Februar med 50 pCt. af alle Tilfælde, hvoraf atter omtrent Halvdelen falder i Januar. Et sekundært Maksimum med 24 pCt. falder i Juni, Juli og August, og her falder Halvdelen paa August.

Det er Harmattan Vinden, der om Vinteren bringer med

sig Støv og Sand fra Sahara, og man har iagttaget Støvfaldet indtil 1700 Sømil fra den afrikanske Kyst. Naar der optræder Støvfald i Guinea Bugten er det Aske fra Steppebrande, som Harmattan fører med sig.

For Luftfarten er det nu af stor Vigtighed at få saa mange Oplysninger om Støvfald som muligt. Derfor anmodes Skibe om at give saadanne Meddelelser, og det er ogsaa af Betydning at samle Prøver af Støvet.

**

Med Kedlerne paa Dækket.

I Begyndelsen af Januar holdt Direktør K. Meldahl for Skibsværftet i Frederiksstad Foredrag i Søfartsteknisk Forening om den af ham opfundne Type Fragtdampere, hvor Kedlerne anbringes paa Hoveddækket i Broen agten for Maskinrummet, og herved vindes under Dækket hele den Plads, som ellers optages af Kedler og Bunkers. Lastrummets Kubikindhold forøges derved med 6—10 pCt. efter Skibets Art. Han fremhævede, at dette Tillæg i Kubik i daarlige Tider kunde give et Tillæg i Fragt, som betingede et Overskud, hvor der ellers intet vilde blive.

Fyrbøderne kommer fra Bunden af Skibet op i Lyset og Luften, Ventilationen bliver lettere, og under Sejlads i Troperne herskede der i Kedelrummet en Temperatur, der var ca. 15 Grader større end udenfor, medens Forskellen nu kun bliver ca. 5 Grader. Kultrimning bliver ikke vanskeligere, og Asken kan fra selvse Fyrpladsen hældes i en Tragt, der fører den udenbors.

Denførste Damper af denne Type er en fransk Damper, der har sejlet et Aarstid, og Nr. 2 er en norsk Damper, der ogsaa har sejlet til Redernes Tilfredshed; den tredje Damper er nu søsat i Moss, den er paa 2400 Dødvægt Tons.

Til Passagertrafik er den nye Type kun anvendelig i begrænset Grad.

**

Verdensskibsbygningen.

Ved Aarsskiftet byggedes der i hele Verden 271 Handelskibe paa tilsammen 1 251 722 Brutto Tons, og dette er 65 pCt. mere, end hvad der byggedes et Aarstid før, dog byggedes ved Aarsskiftet 60 000 Tons mindre end den 1. Oktober, og heraf falder kun 8000 Tons paa britiske Værfter, der i det hele taget har haft et godt Aar.

Ved Aarsskiftet byggedes i Storbritannien 122 Skibe med 596 834 Tons eller 47.7 pCt. af hele Verdens Skibsbygningen. Som Nr. 2 kommer Tyskland med 139 611 Tons, derefter Frankrig 120 952 Tons, Japan med 104 640 Tons og som Nr. 5 Danmark med 2 Dampere og 14 Motorskibe paa tilsammen 78 630 Tons, endvidere Sverige 60 140 Tons og Holland med 48 333 Tons.

Af Skibe paabegyndt i sidste Kvartal staar Storbritannien med 93 428 Tons, Japan 31 241 Tons, og som Nr. 3 Danmark med 29 230 Tons, Tyskland 22 351 Tons og Sverige 17 800 Tons. Derimod søsatte i sidste Kvartal baade Storbritannien, Tyskland, Japan og Holland mere Tonnage end Danmark.

Af den under Bygning værende Tonnage er 696 768 Tons Motorskibe og 554 954 Dampskibstons, Motorskibene er saaledes langt de fleste. Af Tankskibe bygges for Tiden 44 Skibe paa ialt 338 070 Tons, og heraf bygges i Storbritannien 94 000 Tons, Tyskland 57 450 Tons og som Nr. 3 Danmark med 52 900 Tons.

Af store Skibe bygges 28 mellem 8000—10 000 Tons, 22 mellem 10 000 og 20 000 Tons og derover bygges 6 Skibe.

Det fremgaar heraf, at Danmark er et af de førende skibsbyggende Lande; selv i disse vanskelige Tider har vi kunnet opretholde Eksporten af Skibe til mange fremmede Lande.

**

Redningsvæsen.

I de 83 Aar, hvori Redningsvæsenet har eksisteret, er der udført ca. 1600 Redningsforetagender, hvorved 11 287 Perso-

ner er reddet, deraf 7202 med Redningsbaade, 3944 med Raketapparat og 141 med begge i Forening.

Redningsstation Vester Agger staar med det højeste Antal reddede, ialt 889, og Thøger Sørensen fra denne Station har den personlige Rekord, idet han har været med til at redde 603 Menneskeliv i de 46 Aar, hvori han tjente i Redningsvæsenet.

**

Stabelafløbning.

Onsdag den 23. Januar 1935, Kl. 11.30 Fmd, løb Nakskov Skibsværft's Nybygning Nr. 65, Motorskibet „Pakpanang“, af Stabelen.

Skibet har følgende Hoveddimensioner:

Længde mellem Perp.	140'—0"
Bredde paa Spant	26'—6"
Dybde til Hoveddæk	9'—0"
Lasteevne	240 Tons D. W.

Skibet bygges til Lloyd's højeste Klasse, flushdækket, med Bak, Bro og løftet Agterdæk samt med Huse midtskibs og agter.

Det indrettes med 2 Luger og 2 Master, 3 Ladebomme for 1 Tons Løfteevne samt 3 Motorspil for 1,3 Tons. Styremaskinen er haand-hydraulisk.

Skibet er bestemt for Fart paa Siam Golfen, og det vil blive indrettet med Plads for 8 Passagerer.

Maskineriet bestaar af 2 Stk. 4-cylindrede, 2-Takts Dieselmotorer paa tilsammen 600 I. H. K., der giver Skibet en Fart af 11 Knob i lastet Tilstand.

Efter Afløbningen, der forløb smukt, fortøjede Skibet ved Værftets Udrustningskaj for at faa Maskinerne installeret og Udrustningen færdig til Afleveringen.

Med dette Skib har Nakskov Skibsværft bygget 5 Skibe til The Siam Steam Navigation Co., nemlig: s. s. „Nibha“, m. s. „Malini“, m. s. „Bhanurangsi“, m. s. „Muinam“ og ovennævnte.

MARINENS JUBILARER

Tiden nærmer sig nu, da vi skal til at forberede den aarlige Festlighed for 25 Aars Jubilarene af Marinens Værnepligtige fra 1910. Som bekendt kan i Festligheden, der som Regel afholdes i Begyndelsen af Maj Maaned, ogsaa deltage Værnepligtige af tidligere Aargange 1905 — 1900 — 1895 osv. Jubilarene danner selv Komite til Forberedelse af Dagens Program, men bistaaes med Raad af Marineforeningens Hovedkontor og Jubilæumsudvalg.

Vi anmoder herved Afdelingernes Formænd om hver i deres Afdeling undersøge, hvem af deres Medlemmer som maatte være Jubilar, samt indsende disses Navne og Adresser til Hovedkontoret, St. Strandstræde 9, Kbhvn. K. Skulde der findes gamle Marinere i deres By, som ikke er Medlemmer af Marineforeningen, men som dog ønsker at deltage i Festligheden og Besøget paa Holmen, da har saadanne samme Adgang til Deltagelse som Foreningens Medlemmer.

Vi beder indtrængende Formændene bistaa os i dette forberedende Arbejde. Jo tidligere Deltagernes Antal kan opgives des større Mulighed er der for at berede de gamle Marinere en vel tilrettelagt og fornøjelig Mindedag.

Jubilæumsudvalget.

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

Under Medvirkning af
Grosserer Vald. Schou

MARINEFORENINGEN — ODENSE AFDELING

havde Torsdag den 24. Januar indbudt Medlemmerne til en Sammenkomst paa Fyens Forsamlingshus med Fremvisning af den nye Flaadefilm, der er fremstillet paa Marineministeriets Foranstaltning.

Da Formanden besteg Talerstolen, kunde han se ud over et tæt fyldt Lokale, og efter at han havde budt Kammeraterne og de fremmødte Damer Velkommen og ønsket dem alle et glædeligt Nytaar, gav han Ordet til Aftenens Gæst, Kaptajnløjtnant Dam.

Kaptajnløjtnanten, der selv har optaget Filmen, holdt først et orienterende Foredrag, hvori han hævdede, at Filmen ikke var optaget i Agitationsøjemed, men udelukkende beregnet paa nøgternt og sagligt at skildre Livet om Bord og i Land af Flaadens Øvelser og tillige at vise, hvad der kan udrettes med det disponible Materiel og Mandskab. Derefter rullede Filmen, som vakte vældig Begejstring. Man saa først Optagelser fra Christiansborg, hvor Grundloven var fremlagt, Livet i København, de Meniges Indkaldelse, Øvelserne paa Ekssercerskolen, Eskadrens Afgang paa Øvelsestogt, Livet om Bord i Eskadreskibet, i Torpedo- og Understandsbaade, Luftmarinens Øvelser og meget andet Marinen vedrørende. Det var aldeles glimrende Optagelser. Kaptajnløjtnanten gjorde opmærksom paa, at Filmen endnu ikke var helt færdig, men forventes at blive det i Løbet af Aaret; bl. a. skal der optages Film af Marinens Inspektionstjeneste under Grønland. Foredragsholderen lønnedes med fortjent Bifald for det store Arbejde, han havde udført.

Efter Foredraget blev der drukket Kaffe, og samtidig bortloddedes et Maleri, som Værtinden paa „Marinestuen“, Fru Ehrmann, havde overdraget Foreningen. Der indkom en smuk Sum, og den heldige Vinder blev Viktualiehandler Joh. Petersen, Dalumvej.

Aftenen sluttede med en Svingom.

SLAGELSE AFDELINGEN

Torsdag d. 27. December 1934 afholdt Afdelingen sin aarlige Juletræsfest paa Hotel Postgaarden, hvortil saa godt som alle Foreningens Medlemmer med Familie var mødt. Efter at Børnene to og to, 80 ialt, var marcheret ind i Salen til Tonerne af Holmens faste Stok, bød Formanden alle et hjerteligt Velkommen med Ønsket om en god og fornøjelig Fest. Derefter gik Flaget til Tops med fuld Honnør. Efter at der var gaaet rundt om Træet til Sangen af de smukke Julesalmer, som skænker os den rigtige Julestemning, talte Folketingsmand Arnt Jensen Gerlev. *Pointet* i Talen var, at vi alle skulde være gode mod hinanden, ikke alene i Julen, men altid. Talen var formet i saa smukke Vendinger, at den greb alle baade Børn og vi Ældre.

Derefter tog Nisserne fat under Stenstrups og Datters Ledelse. Først vistes gamle Danse, derefter spistes Julegrød og Julegrisen slagtedes til stor Glæde for Børnene, da dens Indvolde rullede ud i Salen.

Humøret var paa Kogepunktet. Efter at alle Børnene havde faaet Godter, fik de Chokolade, hvorefter de tog fat paa Dansen. Ved det efterfølgende Kaffebord for Basserne med Damer gik Talerne Slag i Slag. Da Formanden takkede Folketingsmanden for den smukke og indholdsrige Tale, hyldede

Forsamlingen Folketingsmanden med et dundrende Hurra. Dansen gik derefter lystigt til Kl. 1, hvorefter Flaget halledes ned. En smuk og stilfuld Julefest var afsluttet.

Foreningen afholdt Tirsdag d. 15. Jan. 1935 en Propaganda-aften paa Hotel Postgaarden, og den forløb saaledes, at der ikke er Tvivl om, at den vil faa Glæde deraf. Alle gamle Marinere bør slutte sig til Foreningen, som arbejder for at styrke Kammeratskabet og bevare Minderne fra Tjenestetiden i Flaaden. Det var Bankkasserer Nath fra København, der var Foredragsholder, og i et med fortrinlige Lysbilleder illustreret Foredrag yderst interessant og saltvandsfisk fortalte om sin Uddannelse i Søværnet og om sin Tur med Olfert Fischer, til de engelske Kroningsfestligheder og den imponerende og internationale Flaaderevy i Portsmouth i 1911. Han forstod at holde sine Tilhøreres Interesse fangen, saa at de med Forbavselse efter Takkesalven opdagede, at Foredraget havde varet over to Timer. Der var baade Spøg og Vemod, smukt blandet og godt fortalt, og der var stærk Tilslutning til Formandens varme Tak til Hr. Nath. Ved det fælles Kaffebord bagefter kom det ægte Marinehumør godt frem.

FREDERIKSHAVNS AFDELINGEN

Søndag den 15. Juli 1934 afholdt Afdelingen sit aarlige Sommerbal i Møllehuset, og da det traf sig, at en svensk Flaadeafdeling og det danske Inspektionsskib „Islands Falk“ samme Dag gæstede Frederikshavn, var Besætningerne fra disse Skibe inviteret med til Festen.

Det er begrænset, hvad Møllehusets Sal kan rumme, men det tør siges, at det var en af de største Sammenkomster i vor Forening, hvad Ungdom angaar, der var mødt frem, da Formanden Kl. 21 lod Flaget hejse og bød Velkommen til Medlemmerne samt til de svenske og danske Marinere. Et Sommerbal er jo noget for sig, og særlig, naar det foregaar midt i den grønne Skov, saa mange af de ældre Aargange nøjedes med at se paa de unge og ellers gaa Ture i den friske Skov. Ved Kaffebordet blev der holdt en Uendelighed af Taler: Formanden for Konge og Fædreland samt for den danske og svenske Marine, Thostrup for Kammeratskabet imellem de 2 Landes Marinere, Francke for Damerne, o. m. a.

Festen varede til 2 Glas paa Hundevagten, da den svenske Flaadeafdeling skulde sejle ved 2-Tiden.

Man oplevede en Aften, der atter viser, at Marineforeningen er Stedet, hvor man føler sig hjemme, selv om der er Masser af Mennesker, der aldrig tidligere har truffet hverandre.

Foreningen modtog senere en varm Takkeskrivelse fra den svenske Eskadrechef.

Fredag den 30. November afholdt Afdelingen sit aarlige Gaase- og Andespil paa Hoffmanns Hotel. Efter at Flaget var hejst med sædvanlig Honnør, bød Formanden, Kaptajn Weber-Hansen, Velkommen, idet han specielt rettede en Velkomsthilsen til de siden sidste Sammenkomst tilmeldte nye Medlemmer samt til de, fra de i Havnen liggende Skibe, inviterede Gæster. — Derefter tog Spillet sin Begyndelse, og det formede sig som sædvanligt i Marineforeningen paa den fornøjeligste Maade. Man kom ret hurtigt igennem Ænderne og Gæssene, og da der som Ekstragevinst var Kransekage med Portvin, hvilket var en Overraskelse, var Stemningen ret animeret, da man satte sig til Kaffebordene. Aftenen sluttede med en Svingom i den lille Sal, og ved 8 Glas blev Flaget halet ned med sædvanlig Honnør.

SKAGEN AFDELINGEN

Søndag den 6. Januar afholdtes Foreningens 13. aarige Stiftelsesfest, der samtidig var Nytaarsfest, paa Carstens Hotel. Enkelte af Bestyrelsesmedlemmerne havde ofret meget af deres Tid paa Udsmykning af Salen, men Resultatet var ogsaa, at da Lysene blev tændte og Medlemmerne med Damer marcherede ind i Salen, var de alle klar over, at de

befandt sig mellem Søens Folk, for hvor de end saa hen, var der overalt ikke alene maritimt men tillige stilfuldt dekoreret. Efter at der var slaaet 7 Glas, blev Flaget hejst til Tonerne af Fanemarchen, og første Vers af „Kong Christian“ blev afsunget. Derefter blev der pebet til Skafning, og Medlemmer med Damer, ca. 80 ialt, fandt snart deres Pladser ved Bordene. Formanden, Politibetjent Møller, bød Damerne og Kammeraterne vel mødt og gav dem samtidig Meddelelse om, at Klager fra Mandskabet over Kosten ikke vilde blive taget til Følge, grundet paa at de intet skulde betale for Maden. Formanden bad Foreningens Gudfader, Konsul Im. Stuhr, Aalborg, hjertelig velkommen og takkede ham, fordi han var mødt, og ligeledes blev 2 Officerer fra det svenske Biologskib „Skagerak“, der var inviteret, budt et hjerteligt vel mødt. Derpaa faldt alle over Skaffebakkerne og forsyndede sig med en god Portion Hamburgryg med Gemyse og sluttede af med Ostepind. Konsul Stuhr talte for Kongen og udbragte et nifoldigt Leve. Politibetjent Møller talte for vort herlige gamle Dannebrog og talte om, hvorledes det føltes, naar man som Sømand om Bord i en fremmed Nations Skib langt fra Danmark saa Dannebrog vaje under Nokken paa et dansk Skib eller hos en Landsmand paa Landjorden, og i Tilslutning dertil talte Næstformanden Vognmand Marquardsen om Danmark og om Minderne, der dukker op, naar man i det fjerne ser et dansk Flag. Konsul Stuhr holdt derpaa Tale for Fødselsdagsbarnet, og Talen var baade alvorlig og livlig, den kaldte da jævnlig baade Smil og Latteren frem hos Damerne. Regnskabsfører Alb. Nielsen talte i humoristiske Vendinger for Damerne, og derpaa gik den løs med Fortællinger om de forfærdelige Tørne man havde taget, medens man var til Orlogs, og efter Damernes Latter at skønne, var der saa sandt ikke Medlidenhed at vente fra deres Side. Ved 4 Glas lød Baadsmanspiiben, og der raabtes alle Mand paa Dækket, og efter nogle faa men velmente Ord overrakte Formanden Foreningens 2 gamle Æresmedlemmer, Maskinmester Fick og fhv. Redningsmand Niels Chr. Jensen (Sovkrog), hver sit Diplom. Diplomerne var omviklede med dannebrogfarvede Silkebaand og med vedhængende Laksegl, og de to gamle Hædersmænd fik et rungende Leve.

Der blev nu pebet op fra Batterier og Banjer, og medens Salen blev ryddet, var der et lille Pusterum; men efter at der var pebet til Dans paa Dækket, blev der taget fat med Liv og Lyst paa de gode, gammeldags Danse, som vore Bedsteforældre dansede, og først efter at der var slaaet 6 Glas, og Hundevagten var ovre, blev der pebet klar ved Køjernerne.

HOBRO-AFDELING

Marineforeningen for Hobro og Omegn kan i Aaret, der svandt, se tilbage paa et Aar, der var præget af det gode Kammeratskab og Sammenhold, der er en af Marineforeningens største Opgaver. Af større Begivenheder i Aarets Løb kan nævnes, at vor Kammerat, forhenværende Maskinmester M. C. Menne den 23. Okt. fyldte 80 Aar. I Dagens Anledning mødte den samlede Bestyrelse hos Fødselsdagsbarnet og gratulerede og overrakte ham Udnævnelse til Æresmedlem af Marineforeningen. Endvidere har Foreningen i Aarets Løb deltaget i Sommerudflugten til Hvedsten Kro sammen med Hadsund og Randers Marineforeninger, sidstnævnte var Arrangører af den vellykkede Udflugt. Desuden har vi i Efteraaret afholdt 2 Andespil, som gav godt Resultat til Støtte for forskellige Udgifter, alt i alt kan det siges, at vor Afdeling er i god Gænge, og Medlemstallet viser en lille Stigning.

Chefen for Afdelingen, Blikkenslager A. S. Nonboe, fyldte den 7. Januar 60 Aar og Bestyrelsen mødte frem med Gaver og lykønskede, ligesom Chef og Baadsmænd fra Randers og Hadsund var mødt, alle var enige om at udtale Ønsket om, at vor dygtige Chef i mange Aar endnu maa beklæde sin høje Stilling.

Lods N. P. Danø Nielsen fylder den 22. Februar 60 Aar. Vi gratulerer vort trofaste Medlem og udmærkede Kammerat.

Den 8. Januar afholdt Skyttelavet sin Nytaarsfest i Parkteatrets Selskabslokaler. Efter Skydningen samledes 90 Medlemmer omkring de festlig dækkede Borde. Formanden, Lagerchef Grønvold, ledede Flagets Hejsning med Honnør og bød derefter Velkommen, og rettede en særlig Velkomst til Forfatteren Helge Bangsted og Formanden for Fæstningsartilleriforeningen Ingeniør Sigfred Olsen. Han sluttede med et godt Nytaar for Lavet og dets Medlemmer. Derefter nød man „3 sikre Stik“ med Tilbehør. Under Skafningen indløb en Nytaarshilsen fra Kaptajn F. Bønnelycke; den blev modtaget med kraftigt Bifald. Formanden ledede derefter Optagelsen af 4 nye Medlemmer, og da denne Festlighed var forbi, begyndte Aftenunderholdningen, som i korte Træk bestod af: *Lysbilleder* af Lavets Historie i det foregaaende Aar, en *aktuel Radioudsendelse*, samt Sang af Desinfektør Strandmose og Kommuelærer Vad-Thomsen. Hele Underholdningen faldt i Medlemmernes Smag, og et stærkt og kraftigt Bifald hilste de forskellige Præstationer. Nu serveredes Direktør Iversens bekendte Æbleskiver til hele Selskabet, og sammen med et Glas Vin, gled der en Del ned. Sømimester Janus Sørensen fortalte morsomt om, hvordan Helge Bangsted opnaaede at blive Deltager i Knud Rasmussens Ekspedition. Forfatteren Helge Bangsted dementerede Historien, og talte i smukke Vendinger for vor Marine, og sluttede med en kraftigt Leve for Janus Sørensen. Mekaniker Lauridsen bød de 4 nye Medlemmer Velkommen, og rettede en Tak til de Assisterende for Aftenunderholdningen og til Bestyrelsen for dens utrættelige Arbejde for Lavet, og sluttede med et Leve for Skyttelavet. Dette efterfulgtes af Skyttelavets Sang, Ingeniør Olsen takkede for den udmærkede Aften og for det gode Samarbejde mellem de forskellige Skyttelav, Kaptajn Hauch udtalte de bedste Ønsker for Lavet.

Derefter fulgte Trækningen af et amerikansk Lotteri, hvortil der var solgt en Del Lodsedler. Det viste sig ved Trækningen, at de fleste var „Nitter“, thi der var kun fire Gevinster ialt.

Nu nedhøledes Flaget og „Skyttelavets Godnat“ blev afsunget.

FØDSELSDAG

Vort udmærkede Medlem, Slagtermester Lund, Jægerspris, fylder den 24. ds. 60 Aar. Som Stifter af Frederikssund-Afdelingen og dens mangeaarige Formand har han gjort et stort og dygtigt Arbejde. Vi gratulerer.

DEN 2. APRIL 1935

Tirsdagen den 2. April 1935 samles de herværende Marinere og deres Damer til en stor Festaften i Hollænderbyen, Sønderbros Teater.

Etablisementets Direktion har velvilligst stillet Lokalteterne til Marineforeningens Raadighed og vil ved et særligt maritimt Program baade mindes Flaadens store Hædersdag og glæde de gamle Marinere. Det kan blive en Aften af de ikke helt almindelige, og vi tilraader alle vore Medlemmer kraftigt at møde frem, — Kammerater fra Provinsen, som maatte være herinde paa Dagen, naturligvis ogsaa.

Bestyrelserne for Københavns-Afdelingen og dennes Skyttelav forbereder sammen med Direktør Henrik Clausen Aftenens Program. Naar alt er klar, vil Programmets Enkeltheder blive meddelte i „Under Dannebrog“s Marts-Nummer. Nærmere Meddelelse vil udgaa.

Bestyrelsen.

Nye Medlemmer pr. 1. Januar 1935

- Aalborg:** Filialbestyrer J. Albrechtsen, Maskinarbejder Vilh. Nielsen Andersen, Lods Alfred S. Bang, Chauffør Arthur H. Haack, Borgmester Thv. Jensen, Skibsfører M. K. K. Nielsen, Maskinistev Arnold Ebert Petersen, Tjener Erik V. Poulsen, Maskinmester Hans Bernh. J. Rasmussen, Fyrbøder Kai Egon Sørensen.
- Aarhus:** Sømand Daniel Jensen, Maskinmester Kristian Larsen, Lokomotivfører Valdemar A. Bendix Loft, Arkitekt Alfred Mogensen.
- Bornholm:** fhv. Dampskibsfører Julius A. Kruse, Maskinmester Andreas Peter Eliassen.
- Esbjerg:** Fisker Christian Smed Kirk Andersen, Maskinmester Carl Knud Bang, Fisker Peter Marinus Jensen, Matros Svend Asger Pedersen, Matros Peter Chr. Petersen, Fiskeeksportør Einer Wilhelmsen.
- Faaborg:** Lærer Otto Vilhelm Andersen, Installatør Christian Eiler Hintz, Rutebilejer Johs. Jensen.
- Fredericia:** Repræsentant Henning Slott Hansen.
- Frederikshavn:** Sejlmager Harald Hansen.
- Frederikssund:** Maskinmester Folmer Møller Nielsen.
- Frederiksværk:** Fisker Carlo Corneliussen, Skibsfører Øjvind Galatius, Matros Alfred Julius Hansen, Skrådermester Karl Lauritz Hansen, Maskinmester Svend Hoch, Mekaniker Harke Jensen, Elektriker Svend Kristensen, Matros Axel Georg Fr. Larsen, Fisker Nicolaj J. W. Larsen, Toldbetjent Jens Sigurd Mørch, Kroejer Carl Viggo Olsen, Styrmand Kresten M. Jensen Vestergaard.
- Hirtshals:** Strandfoged William Peter Hansen Rimmen.
- Hobro:** Skoleinspektør Thomas Heltoft, Reparatør Kristen Madsen, Maskinarbejder Vilhelm Johan K. Mortensen.
- Kalundborg:** Mekaniker Poul Eggert Rasmussen.
- København:** Kontorist Johannes Madsen, Smedemester R. Kristiansen, Kaptajn Aug. Grove, Kaptajn Arthur Olesen, Kaptajn V. J. Weichardt, Bogholder Aage Elvin, Maskinarb. L. C. H. Johansen, Pedel A. P. Andersen, Ingeniør Karl V. Nielsen, Sejlmager Alfred Carlsen, Ekspedient Willy Nielsen, Værkfører H. Gamholt, Fiskerikontrollør A. P. Jørgensen, Fabrikant Adser Giørtz, Fabrikant C. F. Jensen, Assistent Rich. Juhl, Kaptajn A. Lundegaard, Vaskeriejer Chr. B. Wraa, Maskinmester A. Christensen, Maskinmester J. Wied-Hansen.
- Lemvig:** Karl Hoe Andersen, Fisker Ole Bach, Isenkrammer Jens Andreas Dideriksen, Hovmester Christian M. Guldberg Pedersen, Kommiss Peder Pedersen, Købmand Børge Poulsen.
- Middelfart:** Kommiss Carl Aage Henriksen, Havnearbejder Aage Marius Fr. Jeppesen.
- Nakskov:** Postassistent Axel Marius Christensen, Arbejdsmand Carl Vilhelm Wagner.
- Næstved:** Værkfører Georg Møller.
- Odense:** Ingeniør E. Steen Larsen, Maskinarbejder Vincent Natkiewicz.
- Randers:** Smedemester Axel Jens Møllerup-Lanng.
- Ribe:** Fyrbøder Marius Elias Johansen.
- Roskilde:** Grosserer Holger Louis Jeppesen.
- Skagen:** Fisker Kaj Magnus Madsen Bagh, Skipper Albert Emil Berg, Hovedagent Jens Marius Christensen Diget, Skipper Hans Christensen Hjort, Skipper Eleonor Jensen, Fisker Jakob Larsen, Fisker Christian Møller, Vaadbinder Niels Andreas Nielsen, Fiskeskipper Chr. Marius Pedersen, Fiskepakker Peter Chr. Petersen, Fisker Frode Henry Thomsen, Murer Jens Søren Thomsen, Fisker Jens Lassen Volhøj.
- Slagelse:** Maskinmester K. Georg Knudsen, Boelsmand Hans Sørensen.
- Svendborg:** Skibsfører Aage Chr. Gottfredsen, Fiskehandler Niels E. Hansen.
- Vejle:** Maskinmester Hans Ralfsted.

Handske Forretningen

St. Kongensgade 75
C. Schmidt
Telefon Palæ 5249 x.
Stort Udvalg — Billige Priser
5% til Medlemmer

Parkteatrets Restaurant og Selskabslokaler

anbefales de ærede Medlemmer. - Concert hver Aften. - Morsomt Smørrebrød

Byens smukkeste Selskabslokaler

LEO IVERSEN, Dannebrog 1912

Stadion, Østerbrogade 79

Telefon 4048

M. Olsens Bogbinderi

Vesterbrogade 41 B.
København V.
Telf. Vester 8231.

SALOMON
HERRELINGERI
Palæ 2542
TOLDBODVEJ 2

Fred. Frederiksen

A Steen's Eftf.s Udsalg

Røgeri & Charcuterie Konserver
Specialiteter; Salater

Altid friske røgede Varer

Telefon Palæ 2162, St. Kongensgade 65
København K.

H. PENS - SPEJLE

St. Kongensgade 92.

Kbhvn.

Bageriet ALADDIN

anbefaler sig med alt til Faget hen-
rende. Leverandør til Marinens Skibe
og Kasernen m. fl.

BURMEISTERGADE 34, CTR. 12709

H. de H. Ebbesen & Søn

Udstyrs- & Isenkramforretning
Specialitet:
Møbelbeslag og Møbellaase
Dr. Tværgade 25 - Central 845

Vaskeriet MARRS Eftf.

Store Kongensgade 106 Stuen
Palæ 71

vasker alt!

Oskar Johansen.

Glarvester & Forgylder.
Dronningensgade 55 Tlf. Amager 7398

Alt Bygningsarbejde udføres.

Leverandør til Orlogsværftet.

Hotel Phoenix

DAME- OG HERREFRISØR SALON
Telefon: Palais 313 y

Man spricht Deutsch, Englisch spoken
on parle Français BREDGADE

UNIFORMER

og Herre Skråderi leveres paa faa
Dage til rimelige Priser:

Statsemedsmænd indrømmes 10% ved
Kontant

Brd. Brudzewsky

Gothersgade 17 — Telefon Byen 6706

Alf Jarl Thurøe

Vandtæt elektrisk Installationsmateriale

St. Kongensgade 59

Telf. C. 4890

BÄHNCKES BORDSENNEP

Golden Mustard

SMAGER OG SÆTTER SMAG

POUL HOLM

11. Silkegade 11.
Sports-Beklædning, Støvler og Sko.
Største Udvalg, billigste Priser.
Leverandør til Hær og Flaade

D. R.

J. Chr. Petersen
Papirhandel
Grundlagt 1845

Papir — Bogtrykkeri — Protokoller
Hovedforhandler af Statens Papir

I. CHR. ANDERSEN

Ost

Vimmelskafte 41, Telf. 1345 og 14345

FILE HUGGERI

A. A. Petersens Eftf.
(A. G. Müller)

Nyhavn 31 Palæ 1252 y

J. C. Jensens

FARVEHANDEL

Dr. Tværgade 40 - Tlf. C. 3227
Farver, Lakfernis, Pensler m. m.

CHICAGO Købmagergade 9

Grundlagt 1905

(Ingen Filialer)

Indehaver: HANS WISBORG

Telefoner 3031 og 10661

Glas — Porcelæn — Fajance

Willy Hoppe,

Blikkenslager & aut. Gas- og Vandmester

Valdemarsgade 13. Tlf. 12274

Grøntsager

Oluf Kristensen

Ny Kastrupgaard

Telf. Kastrup 150

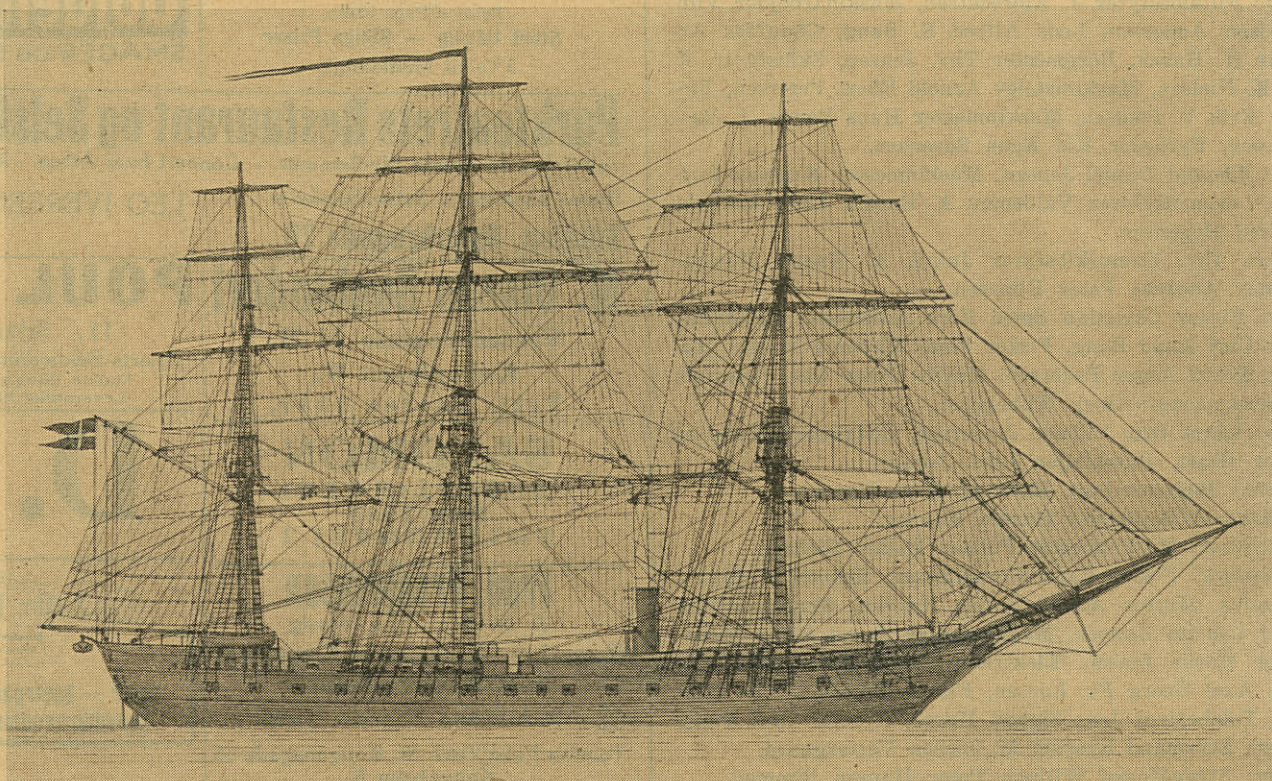
Otto Suenson & Co.

Dr. Tværgade 7, Telefon Centr. 482

Vin og Cigarer

Leverandør til Søofficersforeningen og
Officersforeningen

Fregatten „Jylland“

Ovenstaaende Gengivelse af Fregatten „Jylland“ med fuld Sejlføring er reproducet efter en af Modellør-Assistent ved Holmen Erik Werge udført Tegning, udarbejdet paa Teknisk Selskabs Skole for en Del Aar tilbage, og som særlig smukt udført belønnet med et Rejsestipendium. Indtil de mindste Enkeltheder viser Tegningen saavel Skrog som Rigning og Sejlføring, paa en saadan Maade, at Enkelthederne i f. Eks. Riggeren og i Sejlene nøje kan følges, — en sand Øjenslyst for alle Elskere af de smukke Sejlere fra svundne Dage.

I Erkendelse af, at en saadan Tegning af den sidste danske Fregat, kendt for sin Skønhed, vilde være en Værdi, ikke blot for „Jylland“s Venner og Bidragydere til dens Restaurering, men for enhver med Interesse for Skibsbygningskunsten, som gerne saa en saadan Tegning paa sin Væg, harvi ladet udføre en meget smuk Reproduktion i Størrelse 30 cm × 50 cm.

Denne Reproduktion kan faas ved Henvendelse paa Marineforeningens Hovedkontor, St. Strandstræde Nr. 9, og koster 2 Kroner, + Forsendelsesgebyr. — Størrelsen er 30×50 cm.

Af disse 2 Kroner afgiver vi den ene til Komiteen for Fregattens Bevarelse, medens den anden anvendes til Dækning af Omkostninger. Ikke blot i Marinestuerne Landet over vil denne Gengivelse af Fregatten være en Pryd, men ogsaa i mange af vore Medlemmers Hjem, hvor Husfaderen endnu bevarer Minder om Livet ombord i dette historiske Skib, enten paa Langfarterne, eller fra den Gang „Jylland“ som Kaserneskip gennem en lang Aarrække husede Tusinder af Flaadens Værnepligtige.

Afdelingernes Formænd bedes indsende Bestillinger paa det Antal Reproduktioner, som de mener at kunne sælge i deres Kreds, de glæder derved Køberne, og gavner en god Sag.

Vi paabegynder i dette Nummer af „Under Dannebrog“ en Række Oplysninger om Fregatten „Jylland“, — Helgolandsveteranen, — samlede af Herr Chr. Barfoed gennem et stort og omstændeligt Arbejde som fortjener megen Paaskønnelse. Igennem disse Oplysninger sættes alle Vennerne af den gamle, smukke Fregat istand til at følge den saa at sige fra dens Fødsel indtil Dato, hvor den i Mariens Varetægt efter en omtumlet Tilværelse venter paa, at Komiteen for Fregatten „Jylland“s Bevarelse skal faa samlet tilstrækkelige Midler til, at „Jylland“ med sin fulde Rig, og liggende paa en for alle synlig Plads i Flaadens Leje, kan vidne om dansk Orlogsskibsbygnings høje Stade i ældre Tider, da Træ var Byggematerialet.

Det synes at lysne for den sidste danske Fregat, hvis Bevarelse ligger saa mange paa Sinde, — med Komiteens Bemyndigelse er vi istand til at oplyse, at Undermaster, Mers og Rigningen hertil, er bestilt hos Orlogsværftet og i fuldt Arbejde. Det tør haabes, at Indsætningen af Masterne sker saaledes, at man allerede i Forsommeren 1935 vil kunne se „Jylland“ med disse, — og at det smukke Syn maa være en Spore for alle dem, som gerne giver en Gave til den endelige Fuldførelse.

Fregatten „Jylland“

Af C. Barfoed

Da Robert Fulton i 1807 paa Hudsonfloden dampede afsted med sit Hjuldampskib „Clermont“, var der ikke mange der anede, at hermed begyndte en ny Tid for Skibsfarten. I 1814 —15 byggede han til de Forenede Stater Skibet „Fulton“ paa 38 Tons og i 18—19 kom det første Dampskib „Caledonia“ til København og gjorde flere Ture til Kiel. Der kom nu Fart i Bygningen af disse Skibe, som havde en Blanding af Sejl og Damp.

I 1824 købtes Hjuldampskibet „Kiel“ paa 40 Hestes Kraft i England til den kongelige Familie, og først i 1842 byggedes i England Hjuldampskibet „Hekla“ paa 200 HK til Marinen. Det første Krigsskib med Skrue byggedes 1846. I 1851 fik Skruekorvetten „Thor“, som var ny, en Maskine paa 650 HK. Her og paa de senere Skibe, kunde Skorstenen fires ned, og for at Skruen ikke skulde genere Sejladsen, kunde den hejses op i en Skruebrønd. Havde man før sigtet efter Rejsningen, saa sigtede man nu efter Skroget for at ramme Maskiner og Kedler, hvilket Affæren i Eckernförde Fjord den 5. April

1849 viste. Her blev Hjuldampskibet „Gejser“ ramt paa sin Maskine, saa det ikke kunde slæbe Fregatten „Gefion“ ud af Fjorden.

I Slaget ved Helgoland samledes Træfferne om „Schwarzenberg“'s Maskineri og Kedler. „Jylland“ som var vor sidste Træfregat med den største Maskinkraft, blev omtrent hvad man kaldte et „Fuldkraftsskib“. Man begyndte nu at pansre Skibene, og Linjeskibet „Dannebrog“, bygget 1850, blev i 1862 omdannet til pansret Korvet med en Maskine paa 400 HK. Senere kom Panserfregatten „Peder Skram“, og da nu Skytset steg i Kaliber, maatte Panseret gøres sværere, og tilsidst op-hørte Træskibenes Eksistens. „Jylland“ har desuden gennem-gaaet de forskellige Stadier i Armering, lige fra glatløbet, riflet, hurtigskydende Skyts, indtil Torpedoer, idet der i 1877 installeredes 2 Torpedoapparater. Desuden er den Toppunktet af Træskibsbygningen, og er saaledes et smukt Bevis for Marinens Dygtighed i dette Fag.

Skruefregatten „Jylland“, vor største, sidste, og en af vore smukkeste Fregatter, er den fjerde af dette Navn og den sidste af 3 Søsterskibe. De to andre var „Niels Juel“ 1855 og „Sjælland“ 1858. „Jylland“ Nr. 1: Kølen blev lagt 1703, søsat 1704, ophugget 1733. — „Jylland“ Nr. 2: Orlogsskib, maalte 1176¼ Læster, Længde 164 Fod, Bredde 44 Fod 6 Tom., Dyb-gaaende For 18 Fod, Agter 10 Fod. Kølen blev lagt 30. Ja-nuar 1738, søsat 27. Januar 1739, ophugget 1761. — „Jyl-land“ Nr. 3: Orlogsskib, maalte 1179¼ Læster, Længde 166 Fod, Bredde 44 Fod, Dyb-gaaende For 18 Fod 9 Tom., Agter 20 Fod, Kølen lagt 1759, søsat 7. Marts 1760; gik tabt den 2. April 1801. — „Jylland“ Nr. 4 er konstrueret og bygget under Ledelse af Direktør O. F. Suenson. Kølen blev lagt 11. Juni 1857, og Afløbningen fandt Sted den 20. November 1860. Skrogets hele Længde er 226 Fod (Rundetaarn er 111 Fod), Bredde 43 Fod, Dyb-gaaende For 17,4 Fod, Agter 19 Fod, Deplacement 2450 Tons. 2 Kedler og en Maskine paa 1350 Hestekraft, Besætning 450 Mand, i 1864 437 Mand. Højeste Fart for Damp 11 Knob, for Sejl 16 Knob. Byggesum og Udrustning androg 2 Millioner Kroner. Skibet stikker nu 17 Fod Agter, og 13 Fod For. Stormasten var 98 Fod, og 33 Tom. i Diameter, Storraen 93 Fod, og 22¼ Tom. i Diameter ved Mærset. Naar begge Læsejl var sat til baade paa Fokke og Storraen, havde disse en Længde af 144 Fod.

Storemærset 21 Fod og 6 Tom. paa Agterkant. Storsejlet var 3040 Kv. Fod og Fokken 2460 Kv. Fod. Hele Skroget er af Egetræ. To af Bjælkerne, som bærer Batteridækket, er fra Borde til Borde 41 Fod lange og 13×14½ Tom brede. Det forlangtes, at Stammerne var 1 Alen i Diameter i Top-enden, og der medgik 2000 Egestammer til Fregattens Byg-ning.

Tykkelsen af Skibssiden er 32 Tom. Kanonportene var i to Dele. Den underste Del kunde lukkes ude fra, og herpaa hvilte Kanonen. Den øverste Halvdel blev sat paa inde fra, og blev sat fast med Krogte.

For at tætte var der anbragt et Lag Gummi imellem Kanonen og Portene. Selve Portenes Aabning er 40 Tom høj og 34 Tom. bred. Der findes paa hver Side 17 Porte. Den forreste tælles ikke med som armeret, da den er beregnet i Tilfælde af Forfølgelse, hvorved den armeres fra Batteriet. Imellem Nr. 7 og 8 og Nr. 22 og 23 findes Aske og Kulport. I Chefens og Næstkommanderendes Kahytter er agterude 1 Port i hver Kahyt, som ogsaa kan armeres.

Gallionsfiguren er Symbol paa Halvøen Jylland, og Spejl-ornamenterne med de udskarne Studehoveder hentyder til den indbringende jydsk Studehandel. Desuden Neptuns Trefork og de 9 Hjertes. Ankerspillet stod midtskibt paa Batteriet, og Styrbords Kæde gik i Bagbords Kasse og omvendt. Spillet, som nu findes, er fra en Koffardimand.

Rumfordelingen var saaledes: Nederst: Fyrplads, Maskin-rum, Kulbunker, Kædebrønde og Agterlast med Magasiner. Paa Banjerdækket: Underofficersmesse med Lukafer, Banjerne med Maskinskoddet, Sejlkøje, Lazaret, Kådetmesse med Lukafer. I Messen ses agter Skruebrønden.

(Fortsættes).

SKEER • GAFLER

Forlov:
elsesringe
Halgreen
Gøthersgade 34
lige for Regnegade

••• SMYKKER •••

FOTOGRAFISK ATELIER

for moderne Fotografering, samt Ude-og Hjemme-Fotografering. Forstørrelse af gamle Fotografier.

TLF. PALÆ 957 V., DRONNING TVÆRGADE 51
Ulrik Larsen.

N. A. Jørgensen, Adelgade 90
TRÆLASTHANDEL

Telefon 11548 og Palæ 161

Mahogni, Fyrretræ, Egetræ, Whitewood,
Finér, Kehlede Lister, Tagpap.

HORNBECH'S RENE FRUGTSAFTER

Carl Lind's Dampbageri, Rigensgade 24

Filialer: Ny Kronprinsessegade 27 - Adelgade 125

NORDISK FORSIKRINGS-ANSTALT A/S
KØBENHAVN

Conditor **V. Buchhorns Eftf.** St. Strandstræde 9, København
Grundlagt 1870 **Telefon 1699**

Anbefaler sig med alt til Conditori henhørende

Bestillinger modtages. Alle Slags Is og fianske Konfekturner

Ankere, Kæder, Tovværk, Staalwire

samt alle Stribsartikler.

Fhv. **John Forbæchs Eftf.** St. Anna-plads 19-21. Tlf. 235. København K.

Blumensaadts Sæber

Naar De siger **Dans**

maa De ogsaa sige:

Andersen & Jensen

Skandinaviens største Danseinstitut.

Telf. Central 4430

Den Elektriske Skomager

CHRISTIANSHAVNSTORV 2

Vi reparerer Deres Fodtøj
hurtigt solidt og billigt

Udvalg i Skotøj

TELEFON AMAGER 4896 y

„Sørens Bar“

Borgergade 4, Telf. Palæ 6027

Specialitet:

Sønderjydske Æbleskiver

A/S Hannibal Sander

Emdrup

Rensning - Farvning - Vask

Fabrikstelefoner: 2752 — 2753 — 605

SMØR - ÆG - „IRIS“ MARGARINE

12 Kroner kontant

udbetales i Rabat ved Køb af 100 kg. Smør eller 100 kg. „IRIS“ Margarine eller 100 Sn. Æg at aftage efter Forbrug

DANSK SMØR-LAGER

ST. KONGENSGADE 116 — — PALÆ 3255

Hvis De skal

leje Haandklæder, Viskestykker, Duge eller Servietter bliver De bedst betjent ved

A/S Soigneringsanstalten „ADAM“
Brolæggerstræde 9 forhen Vimmelskafte 38

C. 3246

Kjær & Sommerfeldt

Kgl. Hof Vinhandler

Gammel Mønt 4
København

De forenede Vognmandsforretninger

Gasværksvej 6

Telefon 140 — 401 — 1671 — 2709

Amk. Gummi Industri

Vesterg. 3 v. Gl. Torv,
Kbh. K. Forl. ill. Ktlg.
gratis. Tlf. By. 4195.

Specialforr. i hyg. Artikler

Et Aar med en Yankee Hvalfanger 1883—84

af

pensioneret Skibsfører Chr. K. Holsøe

(Forsat).

Vi anløb Guadalupe Øen for fersk Vand og Brænde til Trankogierne. Da vi kom sydligere, blev der rigget op til Hvalfangst, det vil sige, at der paa Forkant af Stormasten over Mærset blev ophængt 2 svære 6 skaarne Gier, hvis Løbere var lange nok til at tage Tørn over Ankerspillet, og udenbords blev der mellem Fokke og Storrigninger rigget et Stillad til, bestaaende af 3 Stk. dobbelte Planker med Septere og Stræktouge, saaledes at man kunde gaa rundt det hele og staa paa Ydersiden for at flænse Spækket af Hvaler, der laa langs Siden af Skibet. Stilladset gik altsaa saa langt ud, at man havde Plads til at arbejde, det var anbragt i solide Tallier, der var fastgjort under begge Mærs og surret til Rigningen, naar det ikke var i Brug. Forre Bramsejl blev slaaget fra, Vagterne sat til 6 Timer, og stadig Udkig fra Udkigstønden af 1 Styrmand, 1 Harpuner og 1 Matros med Afløsning hver Time. Ofte blev Frivagten oppe noget af Tiden, da 1 Pund Pladetobak var Belønningen til den, der først varskoede Hvaler. Samtidig hermed vil jeg give en Beskrivelse af Harpunerne. Paa en Stage var der anbragt en fast Bøsse til Sprænggranat ca. 1" Diam. Den stod i Forbindelse med en tynd Staalstang, der virkede som Aftræk, den havde samme Længde som Harpunen, der var anbragt paa Stagens modsatte Side isplidset Slæbetrosser, saaledes at Harpun og Staalstang samtidig rørte Dyret, hvorved Harpunen og Sprænggranaten trængte ind i dette. Stagen var forsynet med en smækker Line, saa den igen kunde hales ind i Baaden. Fra Harpunlinen var der 15 Favne Trosse, der var splidset i en anden Harpun tilrigget som den første, saa Dyret fik 2 Harpuner og 2 Sprænggranater i sig ved Harpuneringen.

Inden vi saa Hvaler, harpuneredes ofte Springere, hvoraf Spækket og Fedtet ved Kæberne blev kogt særskilt til Symaskineolie, ligeledes sattes Baadene ofte ud for at fange Skilpadder, naar de laa paa Ryggen og sov ved Middagstid. Vi havde altid en Del kravende paa Dækket, saa i Mørke maatte man passe paa, at de ikke fik fat i vore bare Fødder, men Kødet af disse og Springerkød var en god Afveksling i den daglige salte Skibskost.

Endelig en Formiddag blev der prajet fra Udkigstønden „there she spouts“. Det viste sig at være en ret stor Flok Spermacethvaler. Alle Mand blev purret, Storræerne braset bak, hver Besætning firede sine Baade i Vandet, hvorefter der roedes væk efter Flokken, et haardt Job med de tunge Aarer og med Solen over Hovedet. Følgende Vers viser bedst Travlheden ombord:

„Way from the masthead the glorius sound is rising,
Way on the lee beam, a whale — there she spouts,
she lies, and she traşk her dark flux in the ocean,
she lies and she foams like a shadow om the sea,
Call all your sleepers then,
Starboards and larboards men,
Your mainyards brace back,
and your boats lower away.
Way on the lee beam,
see that white water gleam.
She lies and she foams like a shadow on the sea.

Hvalerne havde ringe Fart, saa vi var snart oppe ved dem. Vor Baad tørnede mod en af Hvalerne, og Harpuneren gav den begge Harpuner tæt bag Hovedet, jo længere man rammer fra Hovedet, jo mere sejglivede er de. Den gik straks ned, og nu gjaldt det om at holde sig klar af Tovværket, medens dette løb ud, til der blev tørnet og sat fast agter ved Pullerten. Efter at Harpuneren havde halet Bøsserne ind, gik han agter ud og Styrmanden forud, da det var denne der skulde dræbe Hvalen, naar den kom op igen, samtidig stod han klar med en Økse, for at kappe Trossen, hvis Hvalen skulde slæbe

Baaden under. Vi 4 Mand sad og trimmede Baaden, saa den blev paa ret Køl, thi der var saa megen Fart paa, saa vi i Løbet af 10 Minutter var ude af Sigte af Skibet. Naar Hvalerne hernede bliver skræmte eller harpunerede, svømmer de altid ret op mod Vinden, saa Skibet maa krydse for at naa hen til Baadene. Da Hvalen var ved at komme op, dels for at faa frisk Luft, dels for t angribe Baaden, slækkede Trossen, og vi begyndte at hale ind paa denne og skyde den meget omhyggeligt op i Bunden af Baaden, saa ingen kunde komme uklar af den, hvis den skulde stikkes ud igen. Naar det meste var halet ind, satte vi os igen ved Aarerne, saa vi var klar til at ro eller skodde efter Ordre, naar Dyret kom op, thi Spermacethvalerne kom altid lodret op for at knuse Baaden i sit frygtelige Gab. Ved første Omgang lykkedes det ikke Styrmanden at dræbe den med et Skud af Bøszen, den gik ned igen, saa vi maatte stikke ud paa Trossen, dog ikke saa meget som første Gang, og efter en kort Slæbetur kom den atter op, og nu blev den dræbt med et Par Lanser, der blev kastet og ramte den. Vi fik den fortøjet til Baaden, og havde ikke andet at gøre, end Forsøg paa saa vidt muligt at skræmme Hajerne bort, da disse havde indfundet sig i store Masser og gjorde Indhug i Spækket. 2 andre af Baadene havde ogsaa hver faaet en Hval. Saasnart Skibet naaede op til Baadene, blev en Hval fortøjet langs Siden med en svær Fortøjningskæde om Halefinnen og gennem et Klyds foran Fokkerigningen gjort fast til Pullerten. De 2 andre blev fastgjort agterude. Derpaa blev Baadene hejst, Sejlene givet op og gjort fast, saa vi laa for smaa Sejl som i en Storm.

Medens de Vagthavende fik noget Mad, firede Resten Stilladset ned og gjorde det forsvarligt fast, samt overhalede den ene Gie ned til Vandet og tog Løberen til Ankerspillet. Da Vagten kom paa Dækket, begyndte Arbejdet under Ledelse af 1 Styrmand. Captainen med en Rormand og 1 Udkig i Tønden passede Skibet. Styrmand og Harpunerer gik ud paa Stilladset med deres meget skarpe Spader paa lange Skafter, og begyndte med disse at hugge i Spækket, det hele blev delt i 5 Bælter. Da der var hugget et Stykke løst, blev den ene Gie hugget heri; samtidig med at der blev hevet i Spillet, huggede de videre, saaledes at Dyret paa denne Maade blev drejet helt rundt. Da den første Gie var hevet til Bloks blev den sat fast, den anden hugget og hevet i, til hele det første Spækbælte var frit, hvorpaa det blev firet ned paa Mellemdækket i Storlugen, der begyndtes saa paa det andet Bælte, og man vedblev til alt var i Lasten. Selve Hovedet blev taget paa Dæk, og medens det blev aabnet, Spermacetten en tyk, klæbrig Masse øst med Øsekar ud af Hovedet, det skulde koges for sig selv, lod Resten Aadselet af den første Hval drive af og halede den næste langs Siden. Da Hovedet var tømt blev det kastet overbord, og saa begyndte Arbejdet paa samme Maade med de 2 andre Hvaler, til alt var indenbords. Det bemærkes, at 1 Styrmand jævnlige maatte skyde paa Hajerne under Flænsningen af den 1. Hval, dog var der ikke saa mange ved de andre, da de havde det store Aadsel at angribe. Efter endt Flænsning blev Vagten saa fordelt med en Rormand og en Udkig, der havde 2 Timer af Gangen, da det var et stort Arbejde at gøre sig ren for at løse af, da Fedtstoffet endog gik gennem Olietøj. 6 Mand gik i Lasten for at skære Spækket i Stykker og lange det op paa Dækket, hvor 4 Mand tog imod det, skar Ridser i det, for at Trannen bedre kunde koges ud af det, samt efter Ordre kom det i Gryderne. Styrmand og Harpunerer passede Kogning og Fyrene, samt øste det efterhaanden over i Køleren, hvorfra det kom i Fadene. I Begyndelsen fyredes der med Træ, men da der blev tilstrækkeligt af det udkogte haarde Skind, blev der udelukkende fyret med dette som Brændsel, og den Stank det frembragte, kunde lugtes langt bort. Intet Under at deep-water-sailors saa ned paa Hvalfangerne, særligt naar de havde mødt dem en Gang. Det varede 14 Dage fra Hvalerne var fangede, til Trannen i Fadene var bortstuvet i Bunden af Lasten. Vi saa ikke flere Hvaler i store Flokke kun enkeltvis, men vi fik dog nogle faa til, og for hver harpuneret Hval blev det nævnte Arbejde udført paa samme Maade. Vi sejlede nu ned til Marquesasøerne for at fylde Vand, samt for at ryge Rotterne ud, da de begyndte at formere sig i en uhyggelig Grad. (Fortsættes).